

Νίκος Σαραγούδας: «Ό,τι έκανα το έκανα για να μείνει το ούτι»

/ [Πεμπτουσία](#)

Ο Νίκος Σαραγούδας αποτελεί σίγουρα μια ειδική περίπτωση στο χώρο της παραδοσιακής μουσικής. Αρβανίτικης καταγωγής (γεννήθηκε το 1933 στα Σπάτα), ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του στη μουσική παίζοντας κιθάρα και τραγουδώντας το νεοδημοτικό ρεπερτόριο της εποχής. Η πρώτη του επαφή με το ούτι έγινε στο καφενείο των μουσικών στα τέλη του '60, μια εποχή που το όργανο αυτό είχε σχεδόν εξαφανιστεί. Η περίφημη σμυρναϊκή σχολή ήταν πλέον μια μακρινή ανάμνηση και το ρεπερτόριο της «καθ' ημάς ανατολής» ζούσε μόνο στις μνήμες των παλαιότερων. Τότε ήταν που ο Σαραγούδας ερωτεύτηκε το ούτι. Αγόρασε ένα όργανο και ξεκίνησε ένα δρόμο μοναχικό, στο πείσμα των καιρών και της «μόδας».

Οι δίσκοι του αυτοί, που κυκλοφόρησαν στις αρχές της δεκαετίας του '80, μπορούμε να πούμε ότι ήταν ένας προάγγελος της γενικότερης στροφής στον παραδοσιακό ήχο, που παρατηρήθηκε από τη δεκαετία του '80 έως τις μέρες μας. Σε αυτό το μουσικό κλίμα, ο Σαραγούδας ήταν από τους πρώτους που έφεραν στην επιφάνεια ένα όργανο κι ένα ρεπερτόριο ξεχασμένο και -όχι σπάνια- συκοφαντημένο. Γνώρισε στο κοινό τις εκφραστικές δυνατότητες του οργάνου και αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για πολλούς.

Είχαμε την ευκαιρία να τον συναντήσουμε στο σπίτι του στα Σπάτα και να συζητήσουμε μαζί του.

Πεμπτουσία: Πως ανακαλύψατε και πως αγαπήσατε το ούτι;

Νίκος Σαραγούδας: Το ούτι στα 40 μου χρόνια το έπιασα στα χέρια μου γιατί παλιά οι τραγουδιστές έπρεπε να βαστούν ένα όργανο. Το άκουγα και μου άρεσε. Έπαιζε ένα γεροντάκι στο «καφενείο μουσικών» και εκεί το άκουσα και μου άρεσε.

Αν αγαπάς κάτι έτσι ξεκινάει και ριζώνει σιγά-σιγά, το ερωτεύεσαι. Μετά από ένα χρόνο ζήτησα από εκείνον το όργανό του και το αγόρασα.

Το έφερα στο σπίτι, αλλά δεν ήξερα ούτε καν να το κουρδίζω... Έμαθα με την πρακτική, σχεδόν αβοήθητος... Δεν το έβαλα κάτω και σταδιακά πάλευα. Πέρασαν κάποια χρόνια έτσι μες στη φτώχεια και έπειτα άρχισα να παίζω σε κάποιες εκπομπές και με μερικούς τραγουδιστές. Σκαλοπάτι, σκαλοπάτι έγινε ό, τι έγινε...

Π.: Κι όλα αυτά χωρίς βοήθεια, από κανένα;

Ν.Σ.: «Στο ούτι με βοήθησε η γυναικούλα μου η Γιασεμή γιατί είχε καλό αυτί, της άρεσε πολύ η μουσική. Μαζί κάναμε ένα ρεπερτόριο κυρίως με τραγούδια της Μικράς Ασίας που τότε δεν ήταν τόσο γνωστά και διαδεδομένα στον κόσμο. Ξεκινήσαμε σε ένα μαγαζί στο Αλάβαστρον χωρίς μικρόφωνα, ήρεμα με νέους

μουσικούς και καταφέραμε και συνεχίσαμε και είχαμε μια πολύ καλή πορεία.»

Του ζητήσαμε να μας πει μερικά λόγια για το ούτι. «Είναι αγάπη» ήταν η πρώτη του κουβέντα. Και στη συνέχεια, άρχισε να εξηγεί:

«Είναι ξύλινο όργανο και πολύ ευαίσθητο. Ξεκίνησε με μια χορδή, άλλος έβαλε μια δεύτερη και κατέληξε σε αυτό που έχουμε σήμερα. Είναι τυφλό όργανο, δεν έχει τάστα. Είναι βυζαντινό όργανο με μόρια.

Στην Ελλάδα ήρθε από την Μικρά Ασία, από τους Μικρασιάτες. Ως ερασιτέχνες έπαιζαν σε σπίτια και ταβέρνες σε περιοχές που είχαν εγκατασταθεί αρχικά όπως η Νέα Ιωνία και η Κοκκινιά.

Όταν εκείνοι έφυγαν πια από τη ζωή έτυχε να συνεχίσει το ούτι με εμένα. Είχα μαθητές, τους έδειξα ό,τι ήξερα. Δίδαξα στην σχολή του Αριστείδη Μόσχου, στη Σχολή του Σίμωνα Καρρά και αλλού γιατί σκοπός μου ήταν να προωθήσω το ούτι και να το αναδείξω.

Μετά ο δρόμος έγινε πιο εύκολος. Πήρα θάρρος σιγά-σιγά. Έλεγα πάντα ότι αν ένας μαθητής καταλάβει το ούτι θα πάρει από μένα ένα ούτι. Ό,τι έκανα το έκανα για να μείνει το ούτι.

Ευχαριστιέμαι τώρα που βλέπω νέα παιδιά να ασχολούνται με το ούτι και να παίζουν καλά. Είναι τα παιδιά αυτά που ασχολούνται με τα παραδοσιακά όργανα με πολλές ευαισθησίες. Δεν γίνεται να αποδώσεις τα μόρια που έχουν τα όργανα αυτά αν δεν έχεις ευαίσθητη καρδιά και λεπτότητα.

Π.: Πώς βλέπετε την κατάσταση για τους σημερινούς μουσικούς; Είναι πιο εύκολα από ό,τι ήταν για εσάς;

Ν.Σ.: «Τα παιδιά σήμερα μαθαίνουν πιο εύκολα από ό,τι μπορούσαμε εμείς. Όλα τα όργανα έχουν μια εξέλιξη ωραία.

Εγώ έμαθα από δίσκους κυρίως. Πήγα δύο φορές και στην Τουρκία να ακούσω τους οργανοπαίχτες εκεί. Δεν είχαμε τότε, βλέπεις, δασκάλους να σου δείξουν τι να παίζεις και πώς να το παίζεις όπως γίνεται σήμερα. Μελετούσα μόνος μου τις νύχτες στο πλυσταριό γιατί δεν υπήρχε χρόνος από τη στιγμή που είχα οικογένεια, άκουγα δίσκους και έκλεβα. Τους δρόμους όμως τους έμαθα από τους ψάλτες και την βυζαντινή μουσική. Πρέπει να γνωρίζει άλλωστε κανείς τα μακάμια, τους ήχους και πάνω σε αυτά να στηρίζει τους αυτοσχεδιασμούς.»

Π.: Ποια είναι η γνώμη σας για την παραδοσιακή μουσική στην Ελλάδα, σήμερα;

Ν.Σ.: «Παντού έχει γίνει τώρα ζημιά. Την παραδοσιακή μουσική έχουμε μια τάση να τη χαλάμε. Όλοι προσπαθούν να πουν ένα τσιφτετέλι για να αρέσει και να κάνει εντύπωση. Βεβαίως και υπήρχαν και τα τσιφτετέλια, πάντοτε, αλλά δεν είναι μόνο αυτό.

Η παράδοση είναι ωραία όμως δεν υπάρχουν πολλοί άνθρωποι να την υποστηρίξουν. Έχω να ακούσω πολύ καιρό ειδικά μετά το κλείσιμο της ΕΡΤ στην τηλεόραση και το ραδιόφωνο παραδοσιακή μουσική. Πάντα όμως υποστηριζόταν περισσότερο το ευρωπαϊκό τραγούδι πιο πολύ γιατί και οι υπεύθυνοι στα Μέσα δεν γνωρίζουν, δεν έχουν καμία σχέση με αυτό το κομμάτι του πολιτισμού.»

Του ζητήσαμε και μια συμβουλή για τους νέους. Απάντησε με τρεις λέξεις: «μουσική και αγάπη ...»

%das%